

Sfântul Cuvios Iosif Vatopedinul: Cele ce la noi par omeneste cu neputință la Dumnezeu sunt cu putință

Nu numai răii demoni se luptă împotriva progresului creștinilor, ci sunt și alți factori și felurite alte pricini având prilejurile fie din legile firii, fie din deprinderile cele împotriva firii – patimile și poftele omului celui vechi –, care îl silesc. Rezistența metodică în acest război nevăzut și pregătirea corespunzătoare de care are neapărată nevoie oricine se înrolează pentru Împărăția Cerească a lui Hristos sunt datorate vieții și experienței monahale. Vieții monahale i se datorează cunoașterea în amănunt a legii duhovnicești, care este criteriul infailibil al judecăților și voilor dumnezeiești, și pe baza acestei cunoaștințe Biserica noastră oștită cu harul lui Dumnezeu pune în rânduială viața fiilor ei. Iată, deci, și dezlegarea tainei, pentru ce mulțimile creștinilor se retrag mereu în pustietăți și în sălașuri monahale, în ciuda osteneții pe care aceasta o impune și jertfelor mai presus de fire.

În aceste note scurte nu am spus nimic în comparație cu mărimea și importanța ofrandei monahilor. Doar am atins în câteva mici puncte tema noastră, din pricina unor iresponsabili contemporani care nu pot să înțeleagă valoarea unor realități importante și îi împiedică și pe cei care vor să le înțeleagă. Căci nu toți pot cuprinde cuvântul acesta, ci numai celor ce li s-a dat. Acești iresponsabili și nepricepuți, când sunt întrebați cine sunt monahii, răspund de obicei explicând îngust cele cu privire la „înclinație”, adică monahii sunt cei care simt o oarecare „înclinație”. Acesta se crede în general (în special dacă avem în vedere cuvântul Domnului nostru: Nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu i se va da lui de la Tatăl Meu). Și acum se pune problema: cui i se dă aceasta de la Tatăl? Este cunoscut faptul că Dumnezeu nu preferă niciodată pe cineva mai mult decât pe ceilalți și nu leapădă pe nimeni, cum adeseori se dă de înțeles prin sensul îngust al termenului de „înclinație”. Și cuvântul „înclinație” este o expresie potrivită omului, cu un conținut diferit. Însă printre însușirile dumnezeiești desăvârșite

este și cunoașterea, potrivit căreia Dumnezeu cunoaște toate mai înainte de a fi ele, după cum cunoaște și evoluția ulterioară a fiecărei ființe până la împlinirea scopului final, a rațiunii ei de a fi, pentru care a fost menită de către El. La unele dintre ființele raționale vede Dumnezeu că prisosește dispoziția spre bine și că preferă întoarcerea către El și ascultarea, și acestora le dă harul Lui și le întărește să ducă la bun sfârșit scopul lor cel bun. Despre aceștia se spune că au „înclinație”, în opoziție cu cei care nu fac alegerea aceasta. Problema este exact că nu este vorba despre nici o înclinație specială de la Dumnezeu, fiindcă aceasta ar fi o nedreptate, ca pe unii să-i facă să propășească, iar pe alții să-i ignore, lucru care nu se potrivește cu dumnezeiasca desăvârșire. De aici tragem concluzia că cea mai înaltă alegere de către Dumnezeu depinde de dispoziția omului, iar nu de vreo predestinare specială.

Se crede de asemenea că singură alegerea rațională și hotărârea omului de a prefera ceea ce este mai înalt poate provoca dumnezeiescul ajutor, fiindcă prima voie a lui Dumnezeu este ca toți să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. Și dovada acestui fapt este că prin credință și prin Sfintele Taine toți oamenii, indiferent de neam, de origine, se îmbracă în Hristos și în tot harul și puterea dumnezeiască. Unde se află, așadar, prisosul la cei, chipurile, aleși? Prisos, da, dar la toți cei ce cred, fiindcă exact pentru aceasta a venit Viața noastră, dumnezeiescul Cuvânt, ca viață să avem și mai multă să avem toți, iar nu numai unii. După aceea Îl aflăm pe Iisus arătându-ne moduri de întărire în orice impas și mai ales în viața duhovnicească. Căci aceasta este voia lui Dumnezeu, sfîntirea voastră zice Pavel. Și Petru iarăși zice: Ci după Sfântul care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții. Că scris este: Fiți sfinți, pentru că Eu sunt Sfânt. De asemenea este scris: Căutați pacea cu toți și sfîntenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul.

Porunca Domnului nostru să căutăm mai întâi Împărăția Cerurilor, și numai după aceea ceea ce ne preocupă, arată că grija noastră cea dintâi trebuie să fie sfîntirea. Pentru că, aici, ca Împărăție a Cerurilor nu se înțelege odihna istorică a dreptilor prin nașterea din nou, ci harul Duhului Sfânt, care ne conduce la sfîntire și care, după cum s-a mărturisit în altă parte, este voia lui Dumnezeu. Când întâlnim diferite greutăți în drumul nostru spre această reușită, Iisus ne îndeamnă

să batem, să cerem, să căutăm și numaidecât vom fi ascultați. Adaugă apoi că cele ce la noi par omeneste cu neputință la Dumnezeu sunt cu putință, e de ajuns să preceadă dispoziția noastră bună. Fiindcă aceste lucruri sunt cunoscute de toți credincioșii, nu mă voi mai referi la porunca Domnului nostru de a nu ne descuraja când ne rugăm și când cerem, fiindcă numaidecât vom fi auziți.

Ce concluzie poate fi la tot ceea ce am notat până acum, decât că nu există o înclinație specială la cei iubitori de Dumnezeu, ci numai alegere bună din partea lor? Pe aceasta o și încununează grabnic dumnezeiescul har, lăudând pururea partea cea bună, care niciodată nu se va lua de la cei ce o aleg.

Gheron Iosif Vatopedinul, *Cuvinte de mângâiere*, Editura Marii Mănăstiri
Vatoped, Sfântul Munte, 1998